28/06/2020

Γιορτή των Αγίων Αποστόλων Πέτρου και Παύλου, καθ. Ι-Φουντούλη

/ Πνευματικά Αποσπάσματα

Των δύο μεγάλων και κορυφαίων αποστόλων του Χριστού, του Πέτρου και του Παύλου, τη μνήμη εορτάζει από απόψε η Εκκλησία μας. Προς αυτούς τους δύο μεγάλους άνδρες της θα αποτίσει τον οφειλόμενο φόρο της τιμής και της ευγνωμοσύνης για την ανυπολόγιστα μεγάλη συμβολή τους στο έργο της διαδόσεως της χριστιανικής πίστεως και της εδραιώσεως της Εκκλησίας μας.

Στις εικόνες τους ζωγραφίζονται οι δύο απόστολοι να κρατούν την Εκκλησία, που συμβολικά εικονίζεται με ένα μικρό βυζαντινό ναό. Γιατί και οι δύο αυτοί απόστολοι υπήρξαν πράγματι οι στύλοι και οι ακρογωνιαίοι λίθοι, επάνω στους οποίους οικοδομήθηκε το ιερό ίδρυμα της Εκκλησίας του Χριστού

. **Και συνημμένοι και οι δύο σε μία εορτή, εικονισμένοι σε μία εικόνα, συμβολίζουν την ενότητα της πίστεως, την ενότητα της Εκκλησίας**, που απετελέσθη από ετερογενή στοιχεία, την περιτομή -τους Εβραίους- προς τους όποιους εστράφη το ιεραποστολικό έργο του Πέτρου, και τα έθνη-τους ειδωλολάτρες- για τον εκχριστιανισμό των οποίων κοπίασε ο απόστολος των Εθνών, ο Παύλος. Αυτός ακριβώς ήταν και ο λόγος που προκάλεσε τη σύσταση κοινής εορτής των δύο κορυφαίων, όταν το έτος 258 στις 29 Ιουνίου ο πάπας Σίξτος ο Β' μετακόμιζε τα οστά τους στην κατακόμβη του αγίου Σεβαστιανού της Ρώμης. Και ήταν τόσο επιτυχής η συζυγία αυτή, ώστε πολύ γρήγορα η εορτή αυτή έγινε παγκόσμιος, εορταζομένη «εν πάσαις ταις κατά τόπον αγίαις του Θεού εκκλησίαις». Οι άλλες εορτές των αποστόλων και η μνήμη του θανάτου τους επισκιάσθηκαν από τη νέα εορτή. Γι' αυτό και σπάνια θα βρει κανείς ναό τιμώμενο στο όνομα ενός μόνο από τους δυο κορυφαίους και εικόνα που να εικονίζει τον ένα μόνο από αυτούς. Αντιθέτως δεν υπάρχει πόλις ή χωριό που να μη έχει ναό ή παρεκκλήσιο επ' ονόματι των δύο μεγάλων αποστόλων. **Άπειρες είναι οι εικόνες τους. Κοινή η τιμή, κοινή η προσκύνηση, κοινός ο εορτασμός, όπως κοινό ήταν το έργο τους και κοινή η αποστολή τους και κοινή η δόξα τους.**

Δεν έχει κανείς παρά να διαβάσει την εποποιία των κορυφαίων, όπως με συγκινητική απλότητα περιγράφεται από τον αυτόπτη και αυτήκοο των περισσοτέρων περιστατικών συγγραφέα των Πράξεων των Αποστόλων, τον Ευαγγελιστή Λουκά. Τις ακούσαμε να διαβάζονται στους ναούς μας κατά την περίοδο του Πεντηκοσταρίου και παρακολουθήσαμε στα αποστολικά αναγνώσματα των Κυριακών από του Πάσχα μέχρι της Πεντηκοστής τα μεγάλα βήματα τους για την κατάκτηση της Οικουμένης. Πώς πήραν τη σημαία του Χριστού, το Σταυρό, και τον περιήγαγαν στα πέρατα του κόσμου μέχρι που τον φύτευσαν στην καρδιά της αυτοκρατορίας, τη Ρώμη. Θα δει στο βιβλίο των Πράξεων τους αγώνες και τα παθήματα τους αλλά και τα περίλαμπρα τρόπαιά τους. Τα ίχνη τους σημειώθηκαν άσβεστα στις καρδιές των πιστών. Κάθε πόλη και χώρα έχει να επιδείξει με ευλάβεια τα σημάδια που άφησαν τα πόδια τους, τα ωραία πόδια «των ευαγγελιζομένων την ειρήνην, των ευαγγελιζομένων τα αγαθά», τη σωτηρία. Χαρακτηριστικά ομιλεί για τον απόστολο Παύλο ένα τροπάριο, η «υπακοή», της ακολουθίας του όρθρου της μνήμης τους:

«Ποία φυλακή ουκ έσχε σε δέσμιον; ποία δε Εκκλησία ουκ έχει σε ρήτορα; Δαμασκός μέγα φρονεί επί σοι Παύλε· είδε γαρ σε σκελισθέντα φωτί. Ρώμη σου το αίμα δεξαμενή και αύτη κομπάζει. Αλλ' η Ταρσός πλέον χαίρει και πόθω τιμά σου τα σπάργανα. Αλλ' ω Παύλε απόστολε, το καύχημα της οικουμένης, προφθάσας ημάς στήριξον».

Και γύρω από αυτά τα ενθυμήματα της διαβάσεως των αποστόλων πανηγύριζαν οι πόλεις και οι χώρες κατά την ημέρα αυτή, όσες δεν είχαν

την τιμή, όπως η Ρώμη, να κατέχουν τα ιερά των λείψανα. Ιδίως ο ελληνικός χώρος είχε να επίδειξει πολλά τέτοια αναμνηστικά σημεία της διαβάσεως του μεγάλου αποστόλου του, του Παύλου. Αλλού έδειχναν και τιμούσαν τη φυλακή, όπως στους Φιλίππους, αλλού το βήμα, όπως στη Βέροια, αλλού τον τόπο της δίκης, όπως το βήμα του Γαλλίωνος στην Κόρινθο, αλλού το βράχο όπου πάτησαν τα πόδια του και εκήρυξαν το λόγο, όπως στον Άρειο Πάγο στην Αθήνα, αλλού το λιμάνι στο οποίο αποβιβάσθηκε, όπως στους Καλούς λιμένες της Κρήτης και στη Λίνδο. Αλλού συνέδεσαν το πέρασμά του με μύθους και τερατουργίες, όπως στη Μυτιλήνη, όπου έδειχναν τον τόπο όπου φόνευσε δια προσευχής φοβερό δράκοντα. Δεν έχει σημασία αν το αφήγημα αυτό είναι μύθος· δείχνει συμβολικά πως αντελήφθη ο λαός το δυναμικό πέρασμα του αποστόλου, την εξόντωση της θηριώδους ειδωλολατρίας με τη δύναμη του Χριστού.

Ειδικά στη Θεσσαλονίκη επιδεικνύουν και σήμερα τον τόπο όπου κήρυξε ο απόστολος των Εθνών, στο αρχαίο παρεκκλήσιο της Μονής Βλατάδων και τον τόπο όπου καταδιωκόμενος κατέφυγε, στο μικρό σπήλαιο - αγίασμα κοντά στην ομώνυμό του συνοικία. **Κατά τον ΙΕ’ αιώνα, ο Συμεών, που είναι ο τελευταίος αρχιεπίσκοπος Θεσσαλονίκης προ της αλώσεως της πόλεως αυτής από τους Τούρκους (1430), μαρτυρεί ότι στο ναό της Αχειροποιήτου εφυλάσσετο και ετιμάτο κατά τη μνήμη των αποστόλων ο λίθος, πάνω στον οποίο δέθηκε και ραβδίσθηκε ο απόστολος** . Το τυπικό του πανηγυρικού εορτασμού, όπως ετελείτο τότε στην Θεσσαλονίκη, μας το δίδει ο Συμεών στο ανέκδοτο Τυπικό του. Αφ’ εσπέρας ετελείτο, χοροστατούντος του μητροπολίτου, η ακολουθία του εσπερινού στην Αγία Σοφία. Μετά το τέλος του εσπερινού εγίνετο λιτανεία και ψάλλοντες τα ιδιόμελα της λιτής έφθαναν στο ναό «του αγίου Παύλου τω συγκειμένω τω ναώ της Θεοτόκου της Αχειροποιήτου, ένθα και ο λίθος, εν ω έτυψαν αυτόν». Στο λίθο είχε χαραχθεί το ακόλουθο επίγραμμα, ανέκδοτο επίσης, που σώζεται σ’ ένα χειρόγραφο της βιβλιοθήκης της Βιέννης:

«Εν τώδε Παύλος τανυθείς πριν τω λίθω,

ήνεγκε ράβδων αφορήτους αικίας,

ξεσθείς δε τανύν μορφοτύπων γλυφίδι,

τας προσκυνήσεις λαμβάνει και τα γέρα».

«***Γι’ αυτούς λοιπόν τους δύο κορυφαίους αποστόλους τον Πέτρο και τον Παύλο, τι μεγαλύτερο εγκώμιο θα μπορούσε κανείς να επινόησει», παρατηρεί το συναξάριο της ημέρας, «παρά τη μαρτυρία και ανακήρυξη του Κυρίου γι’ αυτούς; Τον μεν ένα τον μακάρισε και πέτρα τον ονόμασε, επάνω στην οποία είπε ότι θα ιδρύσει την Εκκλησία Του. Για τον άλλον δε είπε ότι θα γίνει το σκεύος της εκλογής Του και ότι θα βαστάσει το όνομά Του ενώπιον τυράννων και βασιλέων***

».

Πηγή: βιβλίο Ι. Μ. Φουντούλη «Λογική Λατρεία»